

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ**

ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Ενοποίηση,
η απάντηση της Ελλάδας»**

Αρχειο

Θεσσαλονίκη, 13 Φεβρουαρίου 2006

Κυρίες και Κύριοι,

Φίλες και Φίλοι,

*Χαίρομαι πολύ που βρίσκομαι στη θέση
ωρίτη σου αφιωσίου για'ωραχού και υρσοσωμιού ρόφου*

Στη σημερινή μου ομιλία θα αναφερθώ σε μια κεντρική επιδίωξη του βιβλίου μου «Πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα 1996-2004». Επιδίωξα σ' αυτό να αναδείξω την ανάγκη η πολιτική στη χώρα μας να μην είναι σειρά ευκαιριακών ενεργειών αλλά αντίθετα να εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σχέδιο για την αναβάθμιση της χώρας, την προσαρμογή της στα παγκόσμια δεδομένα και τη σύγκλισή της με τις αναπτυγμένες χώρες. Το θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα επίκαιρο και χρειάζεται ευρύτερη συζήτηση στην ελληνική κοινωνία. Η πολιτική της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας που έχει ως κυρίαρχο στόχο άλλοτε την διαχείριση εντυπώσεων και άλλοτε την εξυπηρέτηση της κομματικής της πελατείας, δείχνει ξεκάθαρα ότι η έλλειψη σχεδίου για τη χώρα οδηγεί σε στασιμότητα και οπισθοδρόμηση.

*Ευχαριστώ
για την
προσφορά
σου και
την
ευκαιρία*

*γιατί φο-
ρά το
βιβλίο μου*

Στο Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το ΙΣΤΑΜΕ έχει γίνει μια σημαντική δουλειά σε σχέση με τη Στρατηγική της Λισσαβόνας και τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα. Στη δουλειά αυτή έχει αναφερθεί ήδη ο Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Γιώργος

Παπανδρέου, που έχει καλέσει σε μια παρουσίαση θέσεων και απόψεων για το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας.

Η πολιτική και το σχέδιο για το μέλλον της Ελλάδας προϋποθέτει μια προσεκτική ανάλυση της παγκοσμιοποίησης. Η παγκοσμιοποίηση σηματοδοτεί μια συνεχή ανατροπή σχέσεων παραγωγής και πλούτου που με την βοήθεια των νέων τεχνολογιών πολλαπλασιάζει ευκαιρίες, μέσα και ικανότητες. Αναδεικνύει μια νέα υπό διαμόρφωση πραγματικότητα ανάπτυξης και ευημερίας αντίστοιχη σε ανατρεπτικότητα εκείνης της βιομηχανικής επανάστασης του 19^{ου} αιώνα.

Όπως όλα γίνονται αλλιώς και σήμερα όλα είναι αλλιώς

Ανατρέπει όμως συγχρόνως εμποδωμένες σχέσεις ισορροπίας, υπάρχοντες ιστούς ασφάλειας σε οικονομικό, σε κοινωνικό, σε πολιτικό και σε διακρατικό επίπεδο. Οι αγορές για παράδειγμα επιδιώκουν με την αχαλίνωτη δυναμική τους και οι συντηρητικές ιδεολογίες προωθούν με την κοντόφθαλμη λογική τους επιλογές που θίγουν είτε στοχευμένα είτε αναπόφευκτα τα κεκτημένα των δυνάμεων της εργασίας. Αμοιβές, εργασιακές σχέσεις, σύνταξη, απασχόληση, ένταξη στον κοινωνικό ιστό βρίσκονται σε αμφισβήτηση. Εύλογες αναμονές για ένα αύριο με ασφάλεια αποσταθεροποιούνται.

Ως εκδοχή είναι μια

Μια νέα τάξη πραγμάτων αλλά και ευρύτερων κοινωνικών διαστρωματώσεων, ανεξαρτήτως εθνικής ταυτότητας διαμορφώνεται. Όσοι συμμετέχουν σ' αυτή έχουν την δυνατότητα και την ικανότητα να συμμετάσχουν και να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα απέναντι στο χθες π.χ. γνώση, νέες τεχνολογίες, ψηφιακό πολιτισμό, υπέρβαση εθνικών αναχωμάτων, εκμετάλλευση κάθε λογής δικτύων μεταφορών, επικοινωνιών, ενέργειας.

Από την άλλη πλευρά βρίσκονται ^{αλλά} εκείνοι που μένουν πίσω, εκείνοι που δεν μπορούν με ανάλογες ταχύτητες ή μέσα να προσαρμοσθούν, να συμμετάσχουν, να παράγουν πλούτο, να καρπωθούν ευημερία και προοπτική ασφάλειας.

Το πρώτο κύμα της παγκοσμιοποίησης είχε ως κύριο χαρακτηριστικό την ισχυρή κινητικότητα των κεφαλαίων και την κατάργηση των προστατευτικών περιορισμών με τους οποίους τα κράτη προσπάθησαν να προφυλάξουν τις αγορές τους από εισαγωγές. Τα τελευταία τέσσερα περίπου χρόνια οι διεθνείς εξελίξεις έχουν οδηγήσει σε ένα δεύτερο κύμα εξελίξεων με μια πρωτόγνωρη δυναμική. Οι δυτικές επενδύσεις στρέφονται σε χώρες με χαμηλό κόστος παραγωγής από τη Βραζιλία έως και την Κίνα.

Είναι η δεύτερη φορά που
αφήνουμε μεσολάβηση

Υπάρχουν θετικές συνέπειες από αυτή την εξέλιξη. Περισσότερα προϊόντα, αλλά και υπηρεσίες από κάθε άλλη εποχή στο παρελθόν παράγονται σήμερα από δυτικές εταιρίες εγκατεστημένες σε τρίτες χώρες. Η εισαγωγή και διάθεσή τους σε ανταγωνιστικές τιμές στις δυτικές αγορές συμβάλλει στην συγκράτηση του πληθωρισμού. Παράλληλα, εκατομμύρια άνθρωποι στον υπό ανάπτυξη κόσμο απομακρύνονται από το φάσμα της φτώχειας με ταχύτατους ρυθμούς.

Όμως αυτή είναι η μία πλευρά της εξέλιξης. Υπάρχει και μια άλλη που μας δημιουργεί προβλήματα. Το χαμηλό κόστος παραγωγής σε συνδυασμό με το όλο και πιο χαμηλό κόστος μεταφορών, το οποίο αναιρεί τις αρνητικές επιπτώσεις της απόστασης από τις αγορές, εξασφαλίζουν στις χώρες με φθινό εργατικό δυναμικό ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Η εξέλιξη αυτή αυξάνει την πίεση, που ασκείται στην ευρωπαϊκή οικονομία και το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο. Χωρίς να είναι η μοναδική αιτία, σχετίζεται με την διατήρηση της ανεργίας σε υψηλά επίπεδα παρά τις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Αποτελεί επίσης μία από τις αιτίες της αναπτυξιακής στασιμότητας παρά τον έλεγχο των δημοσιονομικών ελλειμμάτων και τις πολιτικές για την διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας. Σήμερα η ανεργία, ο

Ταυτότητα
ωροίωνα

κοινωνικός αποκλεισμός, η αναπτυξιακή στασιμότητα είναι τοπικά προβλήματα με υπερεθνική διάσταση.

Το ζήτημα ιδιαίτερα
επιπλέον στο Βόρειο Ηπειρό
με τη μεταφορά των βιο-
τεχνικών μας βιο-
τεχνολογιών
στις μικρο-
επιχειρήσεις

Λύση ασφαλώς δεν είναι η ακύρωση της παγκοσμιοποίησης και η επιστροφή στο καθεστώς του προστατευτισμού και των κλειστών συνόρων. Κάτι τέτοιο όχι μόνο δεν είναι εφικτό αλλά θα παγίδευε την διεθνή οικονομία σε βαθιά ύφεση. Λύση είναι η στροφή σε άλλες δραστηριότητες στις οποίες οι χώρες της Ένωσης αλλά και η Ελλάδα έχουν ή μπορούν να έχουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Αντιπαράθεση
από τον
κόσμο των
υψηλών
συνόρων
του αμε-
ρισμένου
εμπορίου
να αλλάξει
γιατί οι
τεχνολογίες
εφευρέθηκαν
στη Βόρεια
Αμερική
και η
μιορήσαν
το νέο
αγοράς
να ετα-
φαινόταν
από προ-
αίωτου

7'

Η απάντηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα προβλήματα της παγκοσμιοποίησης δεν είναι μέχρι σήμερα ικανοποιητική. Η Ένωση πέτυχε στα πενήντα περίπου χρόνια ζωής της μια ριζική αλλαγή στο ευρωπαϊκό πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό τοπίο. Αποδυνάμωσε τα σύνορα, δημιούργησε έναν ευρύτερο χώρο οικονομικής δραστηριότητας με αποτέλεσμα να προωθήσει την ανάπτυξη, τη συνεργασία των ευρωπαϊκών κοινωνιών και οικονομιών, παρήγαγε πλούτο και ευημερία, εφάρμοσε παρεμβατικές και αναδιανεμητικές πολιτικές που περιόρισαν ανισότητες και συνέθεσαν έστω με ελλείψεις έναν ιστό ασφάλειας, προόδου και συνοχής.

Ταυτόχρονα όμως όλοι διαπιστώνουμε, ότι στο χώρο της Ένωσης διαχέεται μια εκτεταμένη κρίση αξιοπιστίας.

Οι πολίτες της ~~Ευρωπαϊκής~~ Ένωσης ^{οι οποίοι ωστόσο} αμφισβητούν την αναγκαιότητα και σκοπιμότητα της συνέχισης του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Κάθε λογής φόβοι και αβεβαιότητες για τις εξελίξεις δημιουργούν αμυντικές αντιδράσεις και συμπεριφορές εσωστρέφειας. Οι φόβοι της διεύρυνσης, των μεταναστευτικών ρευμάτων, της αλλοίωσης της κοινωνικής και εθνικής ταυτότητας, της ανεργίας, των μεταρρυθμίσεων μπροστά στο φάσμα της ύφεσης. ^{Τα βρούμε} Οι αβεβαιότητες αν θα λυθούν ικανοποιητικά προβλήματα όπως της ανάπτυξης και της απασχόλησης, αν θα αποτραπεί η αποδόμηση κεκτημένων, αν θα αποφευχθεί η αποσάθρωση του κοινωνικού μοντέλου και ενός πλαισίου δημοκρατίας και ασφάλειας στην καθημερινή ζωή που έδιναν σιγουριά στους πολίτες για το ^{αύριο} αύριο. Η έκβαση των δημοψηφισμάτων για την κύρωση της Συνταγματικής Συνθήκης στην Γαλλία και Ολλανδία επισφράγισαν αυτήν την εξέλιξη.

Η Ένωση σήμερα αποδεχόμενη τις γενικότερες εξελίξεις της παγκοσμιοποίησης δίνει την εντύπωση μιας πρωτόγνωρης αδυναμίας. Η στρατηγική της Λισσαβόνας, που σκοπό είχε η Ένωση να γίνει η πιο ανταγωνιστική

βασισμένη στη γνώση οικονομίας, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και εμβαθύνοντας την κοινωνική συνοχή, υποβαθμίστηκε από την συντηρητική πλειοψηφία των ~~συντηρητικών~~ κυβερνήσεων σε μια τεχνοκρατική διαδικασία παρακολούθησης δεικτών.

Η Ένωση αδυνατεί να πείσει και να συσπειρώσει τους πολίτες της γύρω από ένα πολιτικό εγχείρημα όπως αυτό της παραπέρα πολιτικής ενοποίησης. Η ενοποίηση αποτελεί όμως όρο για την υπέρβαση των κάθε λογής ελλειμμάτων που της προσάπτουν οι επικριτές της.

10 06'

Η χώρα μας αδυνατεί επίσης να προχωρήσει. Απουσιάζει ένα εθνικό σχέδιο στόχων και μέσων προσαρμοσμένο στη νέα κατάσταση. Ένα σχέδιο με συνοχή και χρονικό ορίζοντα που θα πείθει την κοινωνία και θα κινητοποιεί τις δυνάμεις, που θα γεννά ελπίδα. Κυριαρχεί η αντίληψη του αυτόματου πιλότου. Ως προς τους στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας η Ελλάδα ακολούθησε τη συντηρητική πλειοψηφία των κυβερνήσεων της Ένωσης στην στάση υποβάθμισής τους, αδιαφορώντας έτσι για τη σημασία των νέων τεχνολογιών και της κοινωνίας της γνώσης.

Χρειαζόμαστε λοιπόν πρώτα απ' όλα μια πολιτική που θα επιτρέψει στην Ευρωπαϊκή Ένωση να κερδίσει το στοίχημα της αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της παγκοσμιοποίησης.

- Να δώσουμε νέα μέσα και δυναμική στη στρατηγική της Λισσαβόνας. ^{Δηλαδή} Να προωθήσουμε την ανταγωνιστικότητα, την κοινωνία της γνώσης, ιδιαίτερα την έρευνα, την κατάρτιση, τις υποδομές μεταφορών. Με περισσότερους πόρους, με πιο ολοκληρωμένες πολιτικές σε επίπεδο Ένωσης, με αυξημένες δεσμεύσεις και κυρώσεις για την επίτευξη στόχων.
- Να εγκαθιδρυθεί μια πραγματική οικονομική διακυβέρνηση στην ευρωζώνη ολοκληρώνοντας την Οικονομική Ένωση κατά τρόπο ισοδύναμο εκείνου της Νομισματικής.
- Να στηρίξουμε πάνω στο σχέδιο αυτό πολιτικές για την κοινωνική συνοχή, για την καταπολέμηση της ανεργίας, παραμέτρους για το περιβάλλον και για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Πολιτικές για υπέρβαση των σύγχρονων μορφών αποκλεισμού, περιθωριοποίησης, απαξίωσης, για περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη.
- Να αντιτάξουμε στους νέους κινδύνους κατά της ασφάλειας, αξιόπιστες και αποτελεσματικές θέσεις και πρωτοβουλίες.

- Να συνδιαμορφώσουμε ^{ταξία} μια πολυκεντρική παγκόσμια τάξη που θα ορίζεται από τους κανόνες του διεθνούς δικαίου.

είσοδος και έξοδος

Ο σχεδιασμός και μόνο μιας τέτοιας πολιτικής δεν αρκεί.

α. Η συντριπτική πλειοψηφία των προβλημάτων που μας κατατρέχουν έχουν την αιτία τους στο διεθνές επίπεδο. Μόνο μια υπερεθνική ισχυρή οικονομική και πολιτική εξουσία μπορεί να οδηγήσει στην έξοδο από την κρίση. Για όλα αυτά χρειαζόμαστε μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση. Με πιο αποτελεσματικούς, πιο δημοκρατικούς θεσμούς που θα πείσουν τους λαούς της Ευρώπης ότι θα μπορέσουν να βάλουν σε εφαρμογή το συνολικό σχέδιο. Για παράδειγμα η Επιτροπή να αναδειχθεί σε μια αυθεντική Ευρωπαϊκή Κυβέρνηση. Το Ευρωκοινοβούλιο σε πραγματικό νομοθετικό σώμα. Το Συμβούλιο των Υπουργών σε Άνω Βουλή. Επικεφαλής όλων το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με Πρόεδρο και Υπουργό Εξωτερικών θα συμβολίζουν αλλά και θα εκφράζουν την νέα οντότητα. Να βγάλουμε την Ευρώπη από την κρίση της στασιμότητας, της αναποτελεσματικότητας και της αναξιοπιστίας.

β. Προχωρώντας την συμφωνία γύρω από αυτούς τους στόχους πρέπει σύντομα να αποφασίσουμε τι θα γίνει

με το σχέδιο (του Συνταγματικού Συνθήκης) Είναι καιρός
πια. Πρέπει να εξαντλήσουμε τις προσπάθειες
υιοθέτησής της. Αν αποβούν άκαρπες τότε υπάρχουν
διάφορες δυνατότητες λύσεων. Από την ενσωμάτωση
στις ^{για αρχώσε} Συνθήκες των ενοτήτων του Σχεδίου Συντάγματος
που αφορούν τα θεσμικά, ώστε να δώσουν στην
Ένωση τη δυνατότητα να προχωρήσει πιο γρήγορα και
πιο αποτελεσματικά έως την προσθήκη ενός τμήματος
για την Κοινωνική Ευρώπη.

γ. Θα πρέπει τέλος αναλόγως και με τις εξελίξεις σχετικά
με την υιοθέτηση (του Συνταγματικού Συνθήκης) να
σκεφθούμε ως αναπόφευκτη προοπτική ότι δεν είναι
δυνατό να προχωρήσει το ευρωπαϊκό εγχείρημα με μια
ενιαία ταχύτητα και για τους 25. Ισχυρή Ευρώπη δεν
μπορεί να νοηθεί χωρίς μια πρωτοπορία ενιαίας
πολιτικής βούλησης γύρω από μια δέσμη στρατηγικών
στόχων. Θα πρέπει να σκεφτούμε δομές και
διαδικασίες που θα επιτρέψουν στην Ευρωμάδα -το
μόνο υπαρκτό σχήμα προωθημένης ενοποίησης- να
προχωρήσει εμβαθύνοντας πολιτικές της Ένωσης σε
προωθημένες βαθμίδες πολιτικής ενοποίησης.

-ήτοι τους 12 που έχουν αωδεχθεί
το Ευρω

αυτά να αρχίσουν να
δρα για να
εωφούν.

15 30!

Φίλες και φίλοι,
Κυρίες και κύριοι,

Ας έρθω τώρα στην Ελλάδα. Βρίσκεται και αυτή αντιμέτωπη με τα προβλήματα που θέτει η παγκοσμιοποίηση. Μεγαλύτερο όμως πρόβλημά της είναι η υστέρησή της, ιδίως απέναντι στις αναπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις οποίες θέλει και πρέπει να αποτελέσει μια κοινή ομάδα για να αξιοποιήσει όλες τις δυνατότητες που προσφέρονται από την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Η υστέρηση αυτή δεν αφορά μόνο μερικά σημεία, για παράδειγμα το υψηλό δημόσιο χρέος που απορροφά υψηλούς πόρους για την εξυπηρέτησή του ή την έρευνα για την οποία δαπανούμε λιγότερα από σχεδόν όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αφορά τις κοινωνικές οικονομικές και παραγωγικές δομές σχεδόν στο σύνολό τους. Η «κοινωνική ικανότητά» μας είναι περιορισμένη. Δεν επαρκεί για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις. Οι δυνάμεις που διαθέτουμε ως χώρα δεν εξασφαλίζουν ταχύτητα και αποτελεσματικότητα για να πετύχουμε εκείνα τα αποτελέσματα που μας εξασφαλίζουν τη θέση που επιδιώκουμε. Το «σύστημα» μας ως σύνολο υστερεί. Η πρόοδός μας απαιτεί γι' αυτό βελτιώσεις σε όλα τα επίπεδα, σε όλα τα κρίσιμα για τη λειτουργία της κοινωνίας μας σημεία. Καμιά επί μέρους μεταρρύθμιση δεν μπορεί

από μόνη της να εξασφαλίσει τη μετάβαση σε ένα υψηλότερο επίπεδο. Χρειάζεται μια μακροχρόνια και ολική προσπάθεια. Στόχος μια κοινωνία ικανότητας και ευθύνης. Αποτελεσματικό βήμα για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις της είναι η σύγκλιση.

Η Ελλάδα πρέπει να προχωρήσει με όλο και ταχύτερους ρυθμούς στην σύγκλιση με τις αναπτυγμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιοποιώντας τις δυνατότητές της, περιορίζοντας τις αδυναμίες, δουλεύοντας με σχέδιο και έχοντας συνείδηση της πραγματικότητας, ^{δυνατότητα αξιοποίησης} ~~τι μπορεί και~~ ποιοι είναι οι μύθοι και οι ιδεοληψίες που την κρατούν σε υστέρηση. Η σύγκλιση προϋποθέτει ενέργειες που θα μεταβάλουν θεσμούς και διαδικασίες ώστε να φέρουν τη κοινωνία μας «ως σύστημα» σε νέες συνθήκες, που της εξασφαλίζουν δυναμισμό και ικανότητα στο διεθνή ανταγωνισμό. Η σύγκλιση σημαίνει ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης στην Ελλάδα που είναι υψηλότεροι από το μέσο ευρωπαϊκό όρο, ώστε η ψαλίδα στο βιοτικό επίπεδο μεταξύ Ελλάδας και των υπολοίπων ανεπτυγμένων χωρών να μικραίνει. Στόχος η αύξηση της ευημερίας των πολιτών, οι δυνατότητες μιας καλύτερης ζωής, η ασφάλειά τους απέναντι σε κινδύνους και η αυτοπεποίθησή τους για την επόμενη μέρα.

Βασικές προϋποθέσεις της **σύγκλισης** στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα είναι:

- Επενδύσεις, ιδίως στις υποδομές, που βελτιώνουν σε μόνιμη βάση την παραγωγικότητα. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι υποδομές ενέργειας, πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.
- Συνεχής αύξηση των διαθέσιμων πόρων με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, σταθερότητα της οικονομίας και δυνατότητα πρόβλεψης των εξελίξεων, αποτελεσματικό έλεγχο των ελλειμμάτων και του υψηλού πληθωρισμού.
- Πραγματική αύξηση των εισοδημάτων ώστε να εξασφαλίζεται η ζήτηση και η κατανάλωση των νοικοκυριών.
- Διαρθρωτικές αλλαγές που απελευθερώνουν πρωτοβουλίες, δημιουργούν ευκαιρίες, κινητοποιούν δυνάμεις και επιτρέπουν τη γρήγορη προσαρμογή στις μεταβαλλόμενες συνθήκες.
- Μακροπρόθεσμη και διορατική πολιτική για την παιδεία, τη διάδοση της γνώσης, την προσαρμογή στις τεχνολογικές εξελίξεις, την ανάπτυξη της έρευνας και της καινοτομίας.
- Η επένδυση στον άνθρωπο με την ουσιαστική αύξηση των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό, την δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μια ενεργητική πολιτική

μπορεί να ζήσει εσαεί από τις προσόδους ενός αγαθού που έτυχε να έχει, για παράδειγμα, από τον ήλιο και τη θάλασσα ή τον ορυκτό του πλούτο. Σε μια στιγμή θα αναδειχθούν ανταγωνιστές με τα ίδια ή καλύτερα πλεονεκτήματα και τότε θα βρεθεί σε αδυναμία. Η θέση του όμως θα είναι άλλη αν χάρη σε νέες γνώσεις και τεχνολογίες δημιουργεί νέους μοχλούς προόδου που του εξασφαλίζουν ένα συνεχές προβάδισμα.

Η παιδεία είναι εκείνη που διασφαλίζει τη «διαφορά». Αλλά όχι κάθε παιδεία. Η χώρα χρειάζεται να προσανατολιστεί σε μια παιδεία ανοιχτών συνόρων, η οποία παρέχει στους νέους γνώση και ικανότητες για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του διεθνούς περιβάλλοντος που είναι πια και το δικό τους περιβάλλον. Να μπορούν να δραστηριοποιούνται στις διαμορφούμενες νέες ευρωπαϊκές συνθήκες που είναι οι νέες συνθήκες δουλειάς τους. Οι εξελίξεις αυτές δεν αντιμετωπίζονται με περιχαράκωση στη παράδοση και αναδρομή σε τετριμμένες γνώσεις στις οποίες τείνει ένα τμήμα της εκπαιδευτικής κοινότητας αλλά και της κοινωνίας. Ούτε συμβάλουν στην παιδεία των ανοιχτών συνόρων οι αντιρρήσεις στη συμμετοχή της χώρας μας στις ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές διεργασίες. Η ανασφάλεια και η αμηχανία απέναντι στο νέο παγκόσμιο περιβάλλον

αντιμετωπίζονται με την αναβάθμιση της ικανότητας των νέων, να δουλέψουν και να προκόψουν στο σύγχρονο κόσμο. Πρέπει να προσφέρουμε αυτό που θα κάνει τους νέους μας ικανούς να ανταποκριθούν σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου στις προκλήσεις που συναντούν. Για παράδειγμα χρειάζεται γνώση της ξένης γλώσσας σε τρόπο ώστε τα παιδιά μας να τη χειρίζονται όχι μόνο για να εκφράσουν τη σκέψη τους χωρίς δυσκολία αλλά για να συμμετέχουν χωρίς εμπόδια, χωρίς να μειονεκτούν, με τις ίδιες δυνατότητες με τα παιδιά άλλων χωρών στην παγκοσμιοποιημένη κοινωνία και οικονομία. Αυτό δεν συμβαίνει σήμερα. Και δεν συμβαίνει γιατί η ξένη γλώσσα θεωρείται πολυτέλεια, που πρέπει να υποχωρεί σε άλλα μαθήματα που ανταποκρίνονται ήδη στην παράδοση και στην ταυτότητά μας.

Παράδειγμα να ματαναλώσουν ώρα για να μάθουν γιατί είναι τα αμφία που φορούν οι ιερείς

Η αναφορά στην αναγκαιότητα να ανακατευθύνουμε την προσπάθειά μας στην παιδεία επισημαίνει ένα γεγονός, του οποίου οφείλουμε να έχουμε συνείδηση. Τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα δεν προκύπτουν αυτόματα, δεν ανακαλύπτονται και δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα διαταγής. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα δομείται από κριτικές και δημιουργικές δυνάμεις που έχουν κοινή στόχευση. Στηρίζεται σε έρευνα, πειραματισμό, αναζήτηση, προϋποθέτει την ανάληψη κινδύνων, τη

θέληση για μεταβολές, την επιχειρηματικότητα και βεβαίως απαιτεί επενδύσεις. Σε μια κοινωνία όπου το κράτος έχει καθοριστικό ρόλο, η δόμηση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων εξαρτάται από προγραμματικό σχεδιασμό σε πολλά επίπεδα και από μια αποτελεσματική δημόσια διοίκηση. Σ' αυτό όμως το σημείο η υστέρησή μας είναι ιδιαίτερα μεγάλη.

Το ελληνικό κράτος δομήθηκε επάνω στη βάση της πελατειακής εξάρτησης από την πολιτική εξουσία και ταυτίστηκε με τον κρατισμό. Η κομματικοκρατία ρίζωσε στη δημόσια ζωή. Ο εκσυγχρονισμός καθυστέρησε πολλές δεκαετίες. Η προηγούμενη κυβέρνηση επιτέλεσε σημαντικά βήματα για να ανατραπεί η αρνητική αυτή πραγματικότητα. Οι ανεξάρτητες αρχές, το σχέδιο Καποδίστριας, η μηχανογράφηση, τα ΚΕΠ, ο εκσυγχρονισμός μεγάλων ΔΕΚΟ είναι απτά παραδείγματα. Η προσπάθεια αυτή θα έπρεπε να συνεχισθεί. Η αναβάθμιση της δημόσιας διοίκησης παραμένει ένα από τα σημαντικά εγχειρήματα που πρέπει να προωθηθούν, γιατί η Δημόσια Διοίκησή μας διαπνέεται από τη νοοτροπία της συντήρησης, του παλιού, και όχι της δημιουργίας και του νέου, δεν καλλιεργεί τη συνείδηση ευθύνης αλλά την τυπολατρία. Η Νέα Δημοκρατία υπό το μανδύα της «επανίδρυσης του κράτους» οδήγησε στην

οπισθοδρόμηση. Επανεφέρεε πάλι την πελατειακή αντίληψη και τη θεώρηση του κράτους ως μηχανισμού κομματικών συμφερόντων.

✓ Αυτό το παράδειγμά της μου δίνει αφορμή να τονίσω ότι εξαγγελίες για μια μεγάλη μεταρρύθμιση του κράτους που σε ελάχιστο χρόνο και μια για πάντα θα αλλάξει τον τρόπο λειτουργίας του είναι μια εξωπραγματική επιδίωξη. Όσοι την προβάλλουν δημαγωγούν και δεν επιδιώκουν ουσιαστική αλλαγή. Η μεγάλη μεταρρύθμιση θα έρθει σε βάθος χρόνου ως αποτέλεσμα πολλών και συγκεκριμένων συνεχών μεταρρυθμίσεων. Αυτές αποτελούν τη δυσκολία διότι έχουν πολιτικό κόστος, συναντούν αντιδράσεις και απαιτούν κόπο και εμμονή. Παράδειγμα η αξιολόγηση. Αναγκαία από τις ΔΕΚΟ μέχρι και το σχολείο για τη διαπίστωση του έργου που παράγεται ή δεν παράγεται. Συναντά παντού αντιρρήσεις από όλους όσους πρόκειται να ελεγχθούν. Προβάλουν για να αποτρέψουν την αξιολόγηση από τις ιδιαιτερότητες του επαγγέλματος τους έως την κοινωνική τους αποστολή. Παράδειγμα επίσης αποτελεί η αποκέντρωση. Κανείς δεν την αρνείται. Όλοι δηλώνουν υπέρμαχοί της. Όμως η μεγάλη πλειονότητα αρνείται ταυτόχρονα κάθε μεταρρύθμιση που περιορίζει θέσεις, εξουσίες και πόρους και υπερασπίζεται έτσι τη γραφειοκρατία και το υψηλό

κοινωνικό κόστος ενός πολυδαίδαλου αναποτελεσματικού μηχανισμού. Αποκέντρωση με πολλαπλασιασμό των επιπέδων και των μηχανισμών απόφασης είναι όμως φενάκη.

Η αποτελεσματικότητα της προσπάθειας για σύγκλιση εξαρτάται επίσης από τις πρωτοβουλίες πολλών ~~άλλων~~ παραγόντων. Οι παραγωγικές και αναπτυξιακές υστερήσεις μας έχουν την αίτία τους και στις κοινωνικοπολιτικές δυνάμεις που διαμορφώνουν την πραγματικότητα στην οποία ζούμε. Δεν είναι μόνο το κράτος που φταίει για τις αδυναμίες και υστερήσεις μας. Οι επιχειρήσεις οφείλουν για παράδειγμα να αναλάβουν ρίσκα, να επενδύσουν σε καινοτομία και έρευνα, να διερευνήσουν νέες αγορές. Οι εργαζόμενοι να μη διστάζουν απέναντι σε διαδικασίες εκπαίδευσης, μετεκπαίδευσης, εφαρμογής νέων μεθόδων παραγωγής. Κυρίως όμως να δημιουργήσουν μια κοινωνική δυναμική ώστε να συγκλίνουν οι στόχοι όλων των «παικτών» και να συμβάλουν στη σύγκλιση και στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας με περισσότερες ικανότητες και υπεύθυνους πολίτες.

Η δυσκολία μας ως χώρα δεν έγκειται λοιπόν στον εντοπισμό των στόχων. Είναι λίγο ως πολύ γνωστοί.

Έγκειται στην εξεύρεση των αναγκαίων και επαρκών μέσων για να τους πετύχουμε, στα σχέδια πραγματοποίησής τους, στην αποφασιστικότητα των δράσεων, στην αξιοπιστία τους και στην κοινωνική τους αποδοχή. Έγκειται στη στρατηγική μας. Οι πολιτικές του ούτε-ούτε, ούτε εκσυγχρονισμός ούτε συντήρηση, και οι πολιτικές των ισορροπιών που καταλήγουν σε ανισορροπίες, αποτελούν τα μεγάλα εμπόδια που πρέπει να ξεπεράσουμε. Χρειάζεται θάρρος και τόλμη για να εξερευνήσουμε το νέο περιβάλλον, να δοκιμάσουμε τις δυνάμεις μας και να δημιουργήσουμε σ' αυτό.

29'

Φίλες και φίλοι,

Στο διάστημα διακυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας είδαμε σε σχέση με το κεντρικό πρόβλημα της χώρας, τη βελτίωση της ικανότητας της κοινωνίας μας να αντιμετωπίζει τα θέματα που της θέτει η παγκοσμιοποίηση και η Ευρωπαϊκή Ένωση, μόνο πρόχειρες και αναποτελεσματικές παρεμβάσεις. Διατυπώσεις μεγαλόπνων στόχων αποδείχθηκαν χωρίς αντίκρισμα. Οπισθοδρομήσαμε.

Ο ρυθμός ανάπτυξης έχει μειωθεί σε σχέση με τα τελευταία χρόνια της οκταετίας 1996-2004. Η Νέα

Δημοκρατία διαψεύστηκε στην πρόβλεψή της ότι θα επιτύχει ρυθμό ανάπτυξης 5%. Και ο σημερινός, χαμηλότερος από άλλοτε ρυθμός, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό σε έργα και προγράμματα, που είχαν σχεδιασθεί από το ΠΑ.ΣΟ.Κ.. Αν δεν υπήρχαν θα ήταν πολύ χαμηλότερος. Ο ρυθμός των επενδύσεων έχει μειωθεί. Μειώθηκαν επίσης οι πόροι για τις δημόσιες επενδύσεις. Περιορίστηκε η ταχύτητα απορρόφησης του Γ' ΚΠΣ. Τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην Επιτροπή Παρακολούθησης στις 8 Δεκεμβρίου δείχνουν ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει σοβαρό κίνδυνο απώλειας πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ λόγω των μεγάλων καθυστερήσεων στην πορεία υλοποίησης των έργων. Το ισοζύγιο των ξένων άμεσων επενδύσεων, τις οποίες κατά τη Νέα Δημοκρατία δεν επιδίωκε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και θα επιτύγχανε η ίδια, εξελίχθηκε κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2005 αρνητικά. Η εκροή ήταν μεγαλύτερη από την εισροή.

Είναι τυχαίες οι εξελίξεις αυτές; Όχι. Αιτία είναι το γεγονός ότι η σταθερότητα της οικονομίας, η προβλεψιμότητα των εξελίξεων, ο αποτελεσματικός έλεγχος των ελλειμμάτων και του υψηλού πληθωρισμού συναντούν όλο και περισσότερες δυσκολίες. Τα δημόσια έσοδα υποχώρησαν, το δημόσιο χρέος αυξήθηκε. Ο πληθωρισμός έφτασε τα επίπεδα του 4%, οι διαθέσιμοι πόροι έχουν μειωθεί, η

χώρα προσφεύγει σε περισσότερο δανεισμό και όπως δείχνει το παράδειγμα του προϋπολογισμού και των τιτλοποιήσεων, που επρόκειτο να γίνουν και δεν έγιναν, η αντιμετώπιση των οικονομικών θεμάτων έχει περιορίσει δραματικά την προβλεψιμότητα των εξελίξεων. Φέτος για πρώτη φορά εδώ και χρόνια οι αυξήσεις ~~και~~ των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων είναι κατώτερες του ρυθμού του πληθωρισμού. Η κυβέρνηση μετά από μακρά περίοδο απραξίας, προχώρησε το καλοκαίρι σε αλλαγές στο ασφαλιστικό και στο εργασιακό που επιβάρυναν το κοινωνικό σύνολο και πάντως εξυπηρετούσαν τις επιχειρήσεις. Όπως και τις επιχειρήσεις εξυπηρέτησαν οι μόνες μειώσεις φορολογικών συντελεστών που έγιναν. Οι μεταρρυθμίσεις, εξυπηρετούσαν επικοινωνιακούς σκοπούς. Στην εκπαίδευση είδαμε να επαναλαμβάνεται ο φαύλος κύκλος των πρόχειρων παρεμβάσεων. Είδαμε την αναμόρφωση των σχολικών προγραμμάτων σε παραδοσιακή κατεύθυνση. Για την έρευνα, την τεχνολογία, την προσαρμογή της χώρας στη νέα εποχή δεν υπήρξαν άξιες λόγου κινήσεις.

Δεν οπισθοδρομήσαμε όμως μόνο στην περίπτωση της οικονομίας. Οι υποκλοπές είναι άλλο τρανταχτό παράδειγμα ότι η κατάσταση χειροτέρευσε τόσο ως προς την εικόνα της χώρας, όσο και ως προς την ουσία των

όρων λειτουργίας μιας ευνομούμενης πολιτείας. Η κυβέρνηση αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει το θέμα των υποκλοπών ως θεατής. Παραπέμπει σε δικαστικές διαδικασίες για οποίες προανέγγειλε ότι αποκλείεται να καταλήξουν σε αποτελέσματα. Είναι ντροπή δώδεκα περίπου μήνες αφού διαπιστώθηκε το γεγονός να μην έχει υπάρξει καμιά ενέργεια από την οποία προκύπτει ότι η πολιτεία υπερασπίζεται τον εαυτό της αποτελεσματικά, αντιδρά ακαριαία και αναζητά ευθύνες από εκείνους που δεν επιτέλεσαν το καθήκον τους. Ο εξευτελισμός της χώρας γίνεται μοιρολατρικά αποδεκτός από την κυβέρνηση. Αλλά το θέμα δεν αφορά μόνο την κυβέρνηση. Αφορά όλους εμάς. Για μας δεν υπάρχει καμιά δικαιολογία για να αποδεχθούμε ως δήθεν αδήριτη αναγκαιότητα, τη συλλογική μας μείωση.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να είναι χώρα σπουδών χωρίς ευαχρηστούς μαθήματα. Το αποτέλεσμα όσων συμβαίνουν είναι ότι η πραγματική σύγκλιση με τις αναπτυγμένες χώρες της Ένωσης που αποτελούσε στόχο για τη χώρα έχει λησμονηθεί. Ο στόχος που διαμορφώνεται όλο και πιο έντονα στην αντίληψη των πολιτών είναι «η επιβίωση», σε μια χώρα όπου όλοι αισθάνονται ότι τα πράγματα πηγαίνουν χειρότερα.

Η Ελλάδα δεν μπορεί να είναι χώρα σπουδών χωρίς ευαχρηστούς μαθήματα. Το αποτέλεσμα όσων συμβαίνουν είναι ότι η πραγματική σύγκλιση με τις αναπτυγμένες χώρες της Ένωσης που αποτελούσε στόχο για τη χώρα έχει λησμονηθεί. Ο στόχος που διαμορφώνεται όλο και πιο έντονα στην αντίληψη των πολιτών είναι «η επιβίωση», σε μια χώρα όπου όλοι αισθάνονται ότι τα πράγματα πηγαίνουν χειρότερα.

Σήμερα προσαρμόθηκαν απόψε σου θεομού και στη νομοθεσία. Αλλά οι θεομοί θεομοί, η Αρχιεπιστοσύνη του ομοσπονδίου των ηγεμονιστικών και η Αρχιεπιστοσύνη των προσαρμόσιων δεδομένων

υπάρχει. Η νομοθεσία αδιαφορεί για τους. Οι άνθρωποι και όχι θεομοί

0 Προτίμηση ^{N.S.} είναι μια « ευρωπαϊκή ^{αξία} », η
αποσπασματική της από τις ευρωπαϊκές προσαρμογές,
και από την ειδική λειτουργία ενός ευρωπαϊκού
κόσμου στις διεθνείς σχέσεις. Προωθεί τη συνεργασία με τις
ευρωπαϊκές χώρες που ειδικά σου για κοινά στοιχεία
Ευρωπαϊκή Σύνοψη και ΗΠΑ ~~και με τα κράτη~~
Αποδέχεται ^{με το 2000} την ακερότητα της χαλαρής ~~απόφασης~~
διακυβερνητικής συνεργασίας, δηλαδή μιας ακερότητας
που ενέχει ~~τον κίνδυνο~~ ανοχί τα βιβαίοτητα
ωστόσο ^{του κίνδυνου} ~~εξαιτίας~~ να περιθωριοποιηθεί
ως προς ^{την στην ευνοία} ~~το~~ ^{και} ~~τη~~ δυναμότητα αξιοποίησης
των ευκαιριών ~~που έχουν~~ σου παρουσάζει η
συμμετοχή της.

Φίλες και φίλοι,

Τονίζω και πάλι ότι η πρόοδός μας είναι συναρτημένη με την ευρωπαϊκή εξέλιξη. Γιατί η ευρωπαϊκή εξέλιξη καθορίζει σε σημαντικό βαθμό τις ευρύτερες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που αποτελούν το πλαίσιο της δικιάς μας προσπάθειας. Ταυτόχρονα όμως δημιουργεί πρότυπα, διαμορφώνει κίνητρα ή και επιβάλλει λύσεις. Ενισχύει η αποδυναμώνει εσωτερικές δυνάμεις και επηρεάζει τη λειτουργία θεσμών και δομών. Η προσπάθειά μας για να ξεπεράσουμε την υστέρησή μας είναι ως εκ τούτου συνδεδεμένη με την ευρωπαϊκή εκείνη πορεία που θα συμβάλει και στην επιτυχία της δικιάς μας προσπάθειας. Η Νέα Δημοκρατία εγκατέλειψε τη κατεύθυνση αυτή.

Φίλες και φίλοι,

Το μέλλον δεν είναι μια αφηρημένη έννοια, ούτε προσεγγίζεται με «αυτόματους πιλότους». Το μέλλον πλάθεται στο παρόν. Το αύριο χτίζεται σήμερα. Πρέπει να κερδίζουμε το παρόν για να κατακτούμε το μέλλον. Πρέπει να δώσουμε νέα ώθηση στον εκσυγχρονισμό της κοινωνίας μας. Όπως η Ελλάδα προσαρμόστηκε απέναντι στις αλλαγές, που έφερε το «πρώτο κύμα» της

παγκοσμιοποίησης και πέτυχε την ένταξη στην ΟΝΕ, έτσι πρέπει να προσαρμοστεί και στις σημερινές αλλαγές και να κινητοποιήσει όλες τις δημιουργικές δυνάμεις της για να πετύχει την *πραγματική σύγκλιση*.

Σας ευχαριστώ.

36'